

ȘCOALA MILITARĂ ROMÂNEASCĂ ȘI ROLUL EI ÎN EDUCAȚIA NAȚIONALĂ

GHEORGHE VĂDUVA
General de brigadă (ret)

STRUCTURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI INSTRUCȚIE:

- Academia Forțelor Terestre
- Școala Militară de Maiștri Militari și Subofițeri
- Colegii naționale militare
- Școli de Aplicație
- Centre și baze de instruire
- Batalion de instrucție
- Poligoane de instrucție și trageri

Armata României a fost, în toate timpurile și din toate timpurile, indiferent de regimul politic existent sau impus în România, una dintre cele mai eficiente și mai consistente școli de educație națională. Această afirmație este valabilă, desigur, pentru toate țările din lume, nu doar pentru România, dar, pentru țara noastră, pământ din pământul lui Dumnezeu, locuită de un popor ca un aluat din care poți să plămădești aproape orice, acest tip de școală a avut și încă mai are un rol cu totul special. Din păcate, unii dintre noi - chiar și dintre stejarii cei mai trainici în rădăcinile lor ancestrale - nu înțeleg totdeauna pe deplin acest rol al armatei, al instrucției și educației militare în sistemul educațional național. Mai mult, unii chiar consideră că educația militară, prin excelență, este una anti-civilă, una care cultivă spiritul războinic și nu spiritul păcii și, de aceea, nu numai că n-ar trebui să i se acorde o mare atenție, dar chiar ar fi necesară excluderea ei din sistemul educațional național. Desigur, aceștia sunt un fel de extremiști sau de fanatici ai pacifismului exclusivist și necondiționat (pentru că și pacifismul extremis și exclusivist, oricât s-ar pretinde el de porumbel al păcii, își are, ca orice extremism, limitele lui), dar reprezintă o voce puternică și influentă în dialogul lumii.

Fără a intra în detalii, acest rol educațional al armatei și școlii militare rezultă din obiectivitatea conflictualității lumii și, ca atare, din imanența războiului. După părerea noastră, războiul, în civilizația pământenilor, este unul de tip continuu, cu intensități și amplitudini variabile, de la criză, conflict economic, social și cognitiv, la conflict armat, pacea fiind doar acel răgaz dintre două tipuri de războaie violente, chiar dacă, de-a lungul timpurilor, oamenii au reușit să ajungă oarecum la un

anume management al conflictualității endogene a acestei lumi. Așa cum spunea Hans Morgenthau (Hans J. Morgenthau, *Politica între națiuni. Lupta pentru putere și lupta pentru pace*, 2007), întemeietorul teoriei realiste, raporturile între state rămân raporturi de forță, adică raporturi bazate pe putere. Puterea are extrem de multe componente – de la cele ale creierului la cele ale brațelor și potențialurilor uriașe create de oameni –, dar esența ei rămâne totdeauna aceeași: confruntarea continuă și pregătirea continuă pentru o posibilă viitoare confruntare. România – țară așezată în centrul geografic al Europei – nu este doar beneficiara fericită a celui mai minunat, mai rodnic și mai echilibrat teritoriu din întreaga Europă, ci și principala suportatoare a presiunilor uriașe, cameleonice sau directe, violente și necruțătoare, ale celor care, așa cum spunea poetul, au năvălit mereu în țara aceasta pentru pământ și pentru apă.

De aceea, în și din toate timpurile, armata nu a fost doar o santinelă de țară, gata să învingă sau să moară pentru apărarea ei, ci și un cadru instituțional de pregătire a populației pentru efortul militar, de formare și educare a tuturor ființelor inteligente și inimilor iubitoare pentru a înțelege, a accepta și a-și forma acele calități și virtuți necesare celor care sfințesc pământul și se pregătesc pentru a apăra, cu orice preț, inclusiv cu cel al vieții, ceea ce au sfințit. Aceasta este percepția și reprezentarea armatei în esența și fenomenologia gândirii și simțirii românești, în modus-ul vivendi al românilor. Din păcate, unii dintre acei sau acești niște oameni ajunși vremelnic la conducerea României, asumându-și o căciulă mult mai mare decât capul lor, n-au reușit să înțeleagă un astfel de spirit și s-au grăbit să importe, de pe unde s-a putut, un alt spirit. De fapt, ceea ce au crezut și încă mai cred ei că a fost sau este un spirit modern, necesar nouă, nu este decât o iluzie de spirit. Pentru că tot ce au crezut ei în legătură cu transformarea Armatei României nu există nicăieri în lume, fiecare configurație armată răspunzând, de fapt și de drept, necesităților obiective ale apărării naționale într-un anumit context internațional.

Și chiar dacă, după 1989, o astfel de percepție și o astfel de reprezentare în mentalul populației României s-au mai diminuat, milioane de români fiind alungați pur și simplu de pe pământul lor dumnezeiesc pentru a-și găsi un loc de muncă în altă parte, iar armata s-a profesionalizat și a fost redusă numeric, conceptual și strategic la minimum-minimorum, spiritul educației patriotice printr-o configurație de tip militar nu a dispărut și, considerăm noi, nu va dispărea niciodată. Undeva, în esența ființei românești, greu încercată în toate etapele existenței sale pe planeta Pământ, deci chiar în ADN-ul spiritual al acesteia, există trebuința organică a unei astfel de educații militare naționale în contextul internațional și regional dat (actualmente, în context european și NATO). Acești oameni cu drept de decizie politică și militară strategică nu au înțeles că, pentru orice țară, chiar și pentru o țară membră NATO, prioritară și fundamentală este apărarea națională (desigur, în cazul nostru, în context european și euroatlantic), apărarea colectivă (specifică NATO) și apărarea comună (specifică UE) nefiind altceva decât concepte actuale și viitoare de mare anvergură care asigură de facto (și de jure) operaționalizarea apărării naționale. Atenție! Operaționalizarea, nu substituirea!

Fiecare unitate a Armatei României este, din toate timpurile, nu doar o identitate luptătoare, logistică sau de sprijin, ci și o școală de educație militară și națională specială permanentă. Se înțelege că o astfel de educație se desfășoară totdeauna într-un context internațional și regional, politicomilitar și strategic dat. Dar identitatea specializată în formarea și perfecționarea profesională militară, socială și națională o constituie ceea ce generic numim, generic, școala militară.

Ei, bine, școala militară românească constituie, deopotrivă, o realitate nemijlocită, totdeauna dinamică și foarte complexă, și o condiție absolut necesară a materializării și fenomenalizării acestui spirit. Românii au acordat, din toate timpurile, o atenție deosebită școlii lor militare, sub toate formele și formulele ei.

Totdeauna, autoritățile și populația țării au manifestat un respect ales și o atitudine foarte atentă față de școală, în general, și față de școala militară, în special, sub toate formele și formulele ei. Absolventul școlii militare a fost considerat totdeauna un militar foarte bine instruit, un om deosebit, de mare încredere, un patriot și un cetățean de onoare. Chiar dacă, în unele răstimpuri dintre războaie, conducerea politică românească vremelnică a uitat pur și simplu de rolul și locul acestei instituții de educație militară și patriotică esențială în sistemul educațional românesc, școala militară

românească a continuat, în spiritul tradiției ei istorice, să-și facă datoria, formând generații de profesioniști militari și educatori - ofițeri, maiștri militari și subofițeri de toate armele și specialitățile - foarte bine pregătiți, devotați trup și suflet oastei, țării și poporului român.

Și chiar dacă, din punct de vedere profesional, școala militară românească și armata națională, ca școală de educație permanentă militară și patriotică a națiunii, au suferit influențe franceze, germane, britanice, rusești (sovietice) sau americane etc (de fapt, este vorba de transferul experienței intermilitare dinspre marile armate ale lumii și intramilitare obișnuite), aceste identități educaționale nu s-au abătut niciodată, nici chiar în vremea începutului impus al societății socialiste, de la esența lor națională și patriotică. Școala militară românească și Armata României au format, totdeauna, în oricare context național și internațional, militari români, în cel mai pur și mai temeinic spirit militar românesc, și patrioți români autentici. Aceasta este esența școlii militare românești și a Armatei României. Iar comportamentul deosebit al ostașilor români - ieri, ca și azi - pe toate teatrele de război și de operații la care Armata României a participat și participă dovedește cu prisosință acest onorabil adevăr.

Primă școală de ofițeri din Armata Română modernă a fost înființată la 13 iunie 1846 la București. Cea de a doua școală de ofițeri a fost deschisă la Sibiu, la 1 iulie 1920, având ca suport, între altele, experiența Primului Război Mondial, școala franceză, misiunea Bertelor și comportamentul eroic al Armatei Române la Mărăști, Oituz și Mărășești, din Triunghiul eroismului românesc, care a făcut posibile manevrele strategice favorabile frontului din Vest și, în final, efectuarea manevrei de la Salonic, anularea Păcii de la Bufta și reluarea ofensivei Armatei Române spre Vest, eliberarea Transilvaniei și, în final, în pofida retragerii Rusiei, câștigarea războiului de către Antantă.

În 1940, această școală a fost mutată la București, iar în 1942 a fost redislocată la Zărnești. De aici, în 1944, această școală a fost angajată în acțiunile militare desfășurate în zona Brașovului. La patru ani după finalul celui de-Al Doilea Război Mondial, școala a revenit la Sibiu, unde funcționează și azi. În această perioadă, a pregătit ofițeri pentru Forțele Terestre, atât pentru infanterie, cât și pentru alte arme (artilerie, geniu, transmisiuni, intendanță, căi ferate, topografie, grăniceri, pompieri etc). În momentul de față, toate școlile militare de ofițeri au rang universitar, devenind, după 1995, academii ale categoriilor de forțe: Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, cu sediul la Sibiu, Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă”, cu sediul la Brașov și Academia Forțelor Navale „Mircea cel Bătrân”, cu sediul la Constanța. Toate au structuri adecvate și se conformează, deopotrivă, cerințelor de la Bologna privind învățământul superior și legilor interne de organizare și funcționare a învățământului superior din România.

Toate aceste instituții de învățământ militar superior care alcătuiesc ceea ce noi numim școala militară românească își au resursa principală într-o rețea de colegii și licee militare situate în elita învățământului liceal românesc, dar și în promoțiile celorlalte licee și colegii din țară. Cea mai înaltă instituție de învățământ militar superior, de nivel operațional și strategic din România, rămâne Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, instituție foarte veche, una din primele șase de acest gen din Europa, în ordinea înființării, denumită, de-a lungul anilor, Școala de Război, Academia Militară, Academia de Înalte Studii Militare, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”. Pentru

fiecare categorie de forțe ale armatei, există, de asemenea, școli de aplicație: Școala de aplicație „Eremia Grigorescu”, Sibiu, Școala de aplicație pentru unități de luptă „Mihai Viteazul”, Pitești, Școala de aplicație pentru logistică, Sibiu, Baza de instruire pentru apărare CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear), Școala de Aplicație a Forțelor Aeriene „Aurel Vlaicu”, la Boboc, Școala de Aplicație pentru Forțele Navale și o pușderie de alte centre, poligoane de instrucție și trageri etc, etc.

Există, de asemenea, școli militare de maiștri și subofițeri pentru fiecare categorie de forțe a armatei și pentru fiecare specialitate militară. Amintim, foarte pe scurt, toate acestea pentru a releva complexitatea rețelei învățământului militar românesc, a școlii militare românești, unde educația națională și patriotică este un fel de ADN educațional militar care, uneori, nu se spune, dar care există ca o conștiință a pietrei însuflețite, pe întreaga durată a formării, perfecționării și existenței unui militar. Toate aceste instituții au structuri foarte bine articulate de formare și perfecționare profesională militară, managerială, caracterială, socială și societală adecvate noilor cerințe, inclusiv prin școli doctorale și cursuri post-doctorale de profil. Caracterul științific și practic-aplicativ al formării de bază și perfecționării profesionale militare continue a crescut, la rândul lui, foarte mult. Componenta educațională națională patriotică, deși pare diminuată sau chiar mai puțin importantă în ansamblul formării profesionale și înaltei calificări în context aliat și intraeuropean, rămâne, după constatările noastre, la fel de consistentă ca întotdeauna și chiar mult mai substanțială, întrucât nu mai este una explicită, impresionistă, chiar zgomotoasă, ca în trecut, aglutinată într-un fel la componenta militară, ci una tăcută, dar foarte puternic conștientizată, intelectualizată, intrinsecă și vocațională, care nu se manifestă declarativ, pompos, ci discret, implicit și aproape insesizabil.

Semantica și, mai ales, valoarea educației naționale, în și prin noua curriculă a școlii militare românești și a instituțiilor numeroase care o compun, inclusiv în formule și configurații elearning și chiar în modalități informale și non-formale, structurate riguros și, în același timp, flexibil, într-o rețea educațională militară națională foarte complexă, conectată, la rândul ei la excepționalele rețele educaționale militare europene și euroatlantice, ultimul cuvânt în materie, în care se concentrează pe lângă experiența îndelungată a învățământului militar național, experiența extrem de bogată și de valoroasă a partenerilor noștri strategici și de alianță, adică a celor mai moderne, mai valoroase și mai eficiente școli militare din lume, cunoaște, azi, o adevărată revoluționare științifică, tehnologică, metodică și pragmatică.

Acest reviriment se resimte, deopotrivă, atât în calitatea resursei umane instruite și experimentate a Armatei României, probate pe viu în comportamentul de excepție al militarilor români în rezolvarea unor situații reale foarte dificile în teatrele de război din ultimul sfert de veac, cât și în caracterul puternic și substanța educațională deosebită a ofițerului, maistrului militar, subofițerului și soldatului român de azi, în patriotismul lui tăcut și discret, dar totdeauna extrem de profund. De câte ori am fost în teatrele de operații - și am fost în toate: în Somalia, în Bosnia și Herțegovina, în Albania, în Angola, în Irak și în Afganistan etc -, dar și în numeroasele analize pe care le-am făcut privind modul de rezolvare de către militarii români a unor situații limită

din timpul antrenamentelor sau din intervenții în tot felul de urgențe interne, am constatat că școala militară românească, în toate componentele și treptele ei (de formare, antrenare și pregătire profesională continuă) și-a făcut și își face pe deplin datoria, ducând mai departe, în noul context, tradiția educațională foarte valoroasă a învățământului militar românesc din toate timpurile. Însă este păcat, mare păcat că, azi, după profesionalizarea armatei, efectele naționale ale educației militare și-au pierdut o parte din valoarea lor, întrucât trec cu greu dincolo de porțile cazărmii. Datorită în principal lipsei de orizont strategic și de responsabilitate națională din partea celor care conduc țara (ne referim aici la Președinție, la Parlament și la Guvern, dar și la Consiliul Suprem de Apărare a Țării), acest înalt spirit educațional național din Armata României se oprește la porțile cazărmilor și nu ajunge decât întâmplător sau doar în virtutea unor amintiri (din vremea serviciului militar obligatoriu) în rândul populației.

Privarea tinerelor generații de beneficiile uriașe ale educației naționale și patriotice din perspectiva componentei militare este una dintre marile vulnerabilități ale educației naționale actuale, care nu

poate fi redusă prin nimic. Chiar și în cazul profesionalizării armatei, datoria școlii militare de a se implica în sistemul educației patriotice naționale rămâne foarte, foarte importantă. Dar modalitatea de implicare a școlii militare în sistemul actual al educației naționale patriotice din perspectivă militară nu ține de competența militarilor, ci de cea a decidenților politici și strategici ai României. Până acum, aceștia n-au făcut mai nimic în acest sens, ci, dimpotrivă, au generat, prin atitudinea lor cvasiindiferentă față de problematica apărării și securității naționale, o adevărată crevasă între școala militară și sistemul educației naționale patriotice. Iar școala militară nu poate face singură și de capul ei ceea ce mai-marii națiunii nu fac. Pentru că nu înțeleg, nu pot sau, și mai rău, nu vor.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*